

امام هادی علیه السلام

زندگی سرشار از جهاد و معجزه

علی کورانی عماد

ترجمه موسی دانش

سرشناسه: کورانی، علی، ۱۹۴۴ - م. Kurani, Ali
 عنوان قراردادی: الامام علی الهادی علیه السلام عمر حافل بالجهاد والمعجزات. فارسی.
 عنوان و نام پدیدآور: امام هادی علیه السلام زندگی سرشار از جهاد و معجزه / مؤلف علی کورانی عاملی؛ ترجمه موسی دانش.
 مشخصات نشر: مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری: ۶۱۸ ص.
 شابک: 978-600-06-0161-4
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.
 موضوع: علی بن محمد (ع)، امام دهم، ۲۱۲ - ۲۵۴ ق.
 شناسه داده: دانش، موسی، ۱۳۳۷ - مترجم
 شناسه افزوده: بنیاد پژوهشهای اسلامی.
 درجۀ یابی: ۲۹۷ / ۹۵۸۳
 رده کتبی: ۸۰۴۱ الف ۹ ک / ۴۹ BP
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۵۵۲۱

امام هادی علیه السلام

زندگی سرشار از جهاد و معجزه

علی کورانی عاملی

ترجمه موسی دانش

ویراستار: سیدجلال قیامی میرحسینی

چاپ اول: ۱۳۹۶ / ۱۰۰۰ نسخه، وزیری / قیمت ۲۲۰۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: صندوق پستی ۹۱۷۳۵-۳۶۶

تلفن و دورنگار واحد فروش بنیاد پژوهشهای اسلامی: ۳۲۲۳۰۸۰۳

فروشگاه‌های کتاب بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: ۳۲۲۳۳۹۲۳، قم: ۳۷۷۳۳۰۲۹

www.islamic-rf.ir

info@islamic-rf.ir

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

۱۱.....	سخن ناشر
۱۳.....	پیشگفتار
۱۷.....	سخن مترجم
۱۷.....	آشناساختن مردم با رفتار گفتار امامان معصوم

فصل اول

۱۹.....	امام هادی علیه السلام در دوران مأمون، معتصم و عنه
۱۹.....	کودک معجزه که مأمون به او افتخار و معتصم عنه را شکر کرد!
۲۰.....	آگاه شدن امام هادی علیه السلام از شهادت پدرش در زندان
۲۲.....	زندانی شدن امام هادی علیه السلام در کودکی
۲۴.....	مفهوم زندانی کردن امام
۲۶.....	مستبصر شدن جنیدی، آموزگار امام و پایداری اش برایمان
۲۷.....	صُرّیا: مزرعه امام موسی بن جعفر علیه السلام
۲۸.....	شکست خوردن نقشه معتصم در حبس امام
۲۹.....	نرمش واثق با علویان و ستایش او از امام هادی علیه السلام
۳۱.....	متوکل، امام هادی علیه السلام را آزار می دهد

فصل دوم

۳۴.....	جزئیات پرونده متوکل
۳۴.....	هویت شخصی
۳۵.....	خلیفه متوکل مختّث و به دنبال مردان بود
۳۸.....	آوردن متوکل از زندان مختّثان به کرسی خلافت
۴۲.....	حضرت خلیفه هم نشینان مختّث داشت
۴۵.....	جناب خلیفه مست بود و هوس پسران نوجوان می کرد!

- جناب خلیفه چهار هزار کنیز داشت! ۵۰
- ورود یک جتی نزد کنیز متوکل و بیرون کردن ابن حنبل او را با کفش چوبی! ۵۵
- جناب خلیفه و حیف و میل کردن اموال مسلمانان ۵۸
- وقتی خلیفه پست و فرومایه باشد خلافت چه ارزشی دارد؟ ۶۵
- عالمان دربار و راویان خلیفه اموی، او را بر پیامبر هاشمی برتری می دادند! ۶۶
- عقیده و سیاست متوکل با پدرانش ناسازگار بود ۶۶
- برنامه ریزی گسترده متوکل برای گسترش ناصبی گری و تجسیم ۶۸
- متوکل و دشمنی شدید او با علی بن ابی طالب علیه السلام ۶۹
- علمای قایل به تجسیم و ناصبی از اطرافیان متوکل و مورد بذل و بخشش او ۷۳
- متوکل و بنیادگذار حزب اهل حدیث یا صاعديه ۷۷
- عدل، پدران وهابیه! ۸۲
- داد لقب احیا کننده سنت و قطب ظاهر و باطن به متوکل! ۸۴
- متوکل چگ چگ را مدیریت می کرد؟ ۸۶
- برکناری آتش از رخ سلیمان بن وهب و آنگاه نیازمند شدن به او ۹۱

فصل سوم

- سیاست متوکل با امام هادی علیه السلام ۹۴
- تصفیه مخالفان، از جمله ساسانیان، پاندار خلیفگان! ۹۴
- توطئه های متوکل برای کشتن امام هادی علیه السلام ۹۵
- روایت کرده اند که امام، عباس را ستیسی و ۱۲۱

فصل چهارم

- متوکل امام هادی علیه السلام را به سامرا احضار می کند ۱۲۲
- متوکل سه بار امام را به سامرا احضار کرد ۱۲۲
- نخستین احضار امام به سامرا ۱۲۴
- عتاب بن ابی عتاب، فرمانده عباسی ایرانی ۱۲۵
- احضار امام پس از تخریب مرقده امام حسین علیه السلام ۱۲۷
- متن نامه متوکل به امام هادی علیه السلام ۱۳۳
- چند نکته ۱۳۹
- بیم حکومت از قیام بغدادیان ۱۴۰

فصل پنجم

- نقشه متوکل برای نابودی اهل بیت و شیعیان آنان ۱۴۲
- متوکل و دشمنی او با پیشینیان خود، به دلیل دوستی آنان با علی علیه السلام ۱۴۲
- متوکل رنجی وحشی را به استانداری حجاز یری گمارد ۱۴۳
- آزار شیعیان به وسیله متوکل در مصر ۱۴۵

۱۴۷.....	استاندار مصر محمد بن فرج را شکنجه کرد
۱۴۸.....	متوکل و اذیت و آزار قاضی القضاة مصر
۱۵۲.....	اذیت و آزاریکی از تاجران بغداد
۱۵۵.....	مردم دینور خود را از شر متوکل رها کردند
۱۶۰.....	مسجد بُرانا پیش از بغداد، مرکز شیعه بوده است

فصل ششم

۱۶۴.....	متوکل و تخریب مرقد امام حسین علیه السلام
۱۶۴.....	عقده متوکل از امام حسین علیه السلام و زائران او
۱۸۲.....	تخریب مرقد امام حسین علیه السلام پیش از متوکل
۱۹۳.....	وها بیت و غار، قبر حسین علیه السلام

فصل هفتم

۲۰۱.....	وها بیت، پسران و دختران متوکل
۲۰۱.....	پافشاری وها بیت بر منفجر کردن مرقد حسین علیه السلام
۲۰۳.....	وها بیان قبر امام هادی علیه السلام را منفجر کردند
۲۰۷.....	نادانی وها بیت در انفجار مأذنه های بارگاه عبد کریم علیه السلام
۲۰۷.....	نافهمی وها بیت در دفاع از متوکل

فصل هشتم

۲۲۲.....	قیام های علویان پس از تخریب قبر حسین علیه السلام
۲۲۲.....	متوکل بر علویان ستم کرد و آنان به قیام روی آوردند
۲۲۴.....	پیدایش موج مردمی برای تأیید امام هادی علیه السلام
۲۲۸.....	قیام های علویان در زمان های متوکل
۲۲۸.....	قیام یحیی بن عمر
۲۳۲.....	قصیده ابن رومی در مرثیه یحیی علوی
۲۳۴.....	چند نکته:
۲۴۰.....	نقش برجسته قم در زمان امام هادی علیه السلام

فصل نهم

۲۴۴.....	فرمان امامت ابن حنبل پس از تخریب مرقد امام حسین علیه السلام
۲۴۴.....	ابن حنبل مورد پسند مأمون و معتصم و ائمه نبود
۲۴۶.....	متهم کردن ابن حنبل به خیانت و بازرسی خانه او
۲۴۷.....	متوکل چند بار احمد را به سامرا احضار کرد
۲۵۱.....	متوکل با احمد همدست شد و او را مرجع حکومت قرار داد
۲۵۲.....	مرجعیت ابن حنبل برای رویارویی با مرجعیت امام هادی علیه السلام

- ۲۵۴..... جشن متوکل برای مرجعیت احمد و پایین آوردن جنازه ابن نصر
- ۲۵۶..... مهم ترین دستاوردهای مرجعیت احمد بن حنبل
- ۲۵۷..... محنت احمد بن حنبل، دروغی حنبل
- ۲۷۲..... ابن حنبل خود را در هاله ای از گرافه گویی قرار داد
- ۲۷۴..... درباره نژاد احمد گفته اند: مادرش در حالی که به او باردار بود، به بغداد آمد
- ۲۷۵..... احمد از نسل شیبان به شمار نمی رفته و شاید هم پیمان ایشان بوده باشد
- ۲۷۷..... نیای اوسربازی آشوبگر بود
- ۲۷۹..... علما گفته اند: احمد از نسل حرقوص، سرکرده خوارج است
- ۲۸۱..... زبیر مادر احمد بن حنبل فارسی بوده است
- ۲۸۲..... بیل رضع متناقض ابن حنبل درباره اهل بیت
- ۲۸۵..... از طگرایی حنبلی ها و گرافه گویی هایشان درباره امامشان و خودشان
- ۲۸۵..... فرستادن احمد را مژده می دهد
- ۲۸۵..... احمد، حاکم خدا در زمین است
- ۲۸۶..... از دست دادن احمد هسان از دست دادن پیامبر است
- ۲۸۷..... کسی که ابن حنبل را دوست داشته باشد، سنی نیست
- ۲۸۷..... احمد در هفت روز، هشتاد ها مسئله را پاسخ داد
- ۲۸۷..... خداوند احمد را در قبرش زیارت می کند
- ۲۸۸..... این چنین باید از رسول الهی، پیروی کرد، وگرنه پیرو او نخواهد بود

فصل دهم

- ۲۹۱..... امام هادی مذهب احمد و متوکل را باطل می کند
- ۲۹۱..... مأمون، آگاه ترین خلیفگان است و متوکل نا آگاه ترین آنها
- ۲۹۳..... پاسخ اهل بیت به مقوله خلق قرآن
- ۲۹۴..... امام هادی مسئله خلق قرآن را شرح می دهد
- ۲۹۹..... امام هادی اصول توحید را توضیح می دهد
- ۳۰۸..... امام هادی جسم و صورت را از خدا نفی می کند
- ۳۱۱..... متوکل دانش امام هادی را آزمایش کرد
- ۳۱۷..... امام هادی تفسیر گروه مجسمه از مقام محمود را رد می کند
- ۳۲۲..... امام دانشمند مناظره کننده را احترام و عباسیان را ساکت می کند
- ۳۲۵..... دانشمندی عقیده اش را بر امام هادی عرضه می کند
- ۳۲۶..... ابن تیمیه می گوید که نسبت به فضایل امام هادی تشکیک کند

فصل یازدهم

- ۳۳۹..... امام هادی منشور غدیر و زیارت جامعه منتشر می کند
- ۳۳۹..... منشور غدیر در فضیلت های امیرالمؤمنین
- ۳۷۰..... فهرست مطالب علمی زیارت غدیر

۴۰۴	 ناصبی گری و غلو درباره اهل بیت
۴۰۶	 موضع امیرالمؤمنین (ع) در برابر کسانی که او را خدا می دانستند
۴۰۷	 موضع امام صادق (ع) در برابر کسانی که او را خدا می دانستند
۴۰۹	 موضع امام کاظم (ع) در برابر کسانی که او را خدا می دانستند
۴۰۹	 موضع امام رضا (ع) درباره کسانی که او را خدا می دانستند
۴۱۰	 موضع امام هادی (ع) درباره کسانی که او را خدا می دانستند
۴۱۱	 سند زیارت جامعه و شرح های آن
۴۱۳	 متن زیارت جامعه
۴۲۷	 فهرست کلی رای زیارت جامعه

فصل دوازدهم

۴۳۰	 شخصیت های معاصر امام هادی (ع)
۴۳۰	 قاضی القضاة ها
۴۳۰	 قاضی القضاة یحیی بن اکثر
۴۳۴	 قاضی القضاة احمد بن علی دوق
۴۳۶	 قاضی القضاة ابن ابی شوار
۴۴۰	 وزیران
۴۴۰	 وزیر محمد بن عبدالملک بن زیات
۴۴۶	 وزیر عمر بن فرج رخجی
۴۵۲	 وزیر فتح بن خاقان
۴۵۵	 وزیر عبیدالله بن یحیی بن خاقان
۴۶۱	 فرمانده کل سپاه خلافت: ایثار
۴۶۷	 سردار وصیف ترکی
۴۷۲	 سردار صالح بن وصیف
۴۷۵	 رئیس طبیبان بختیشوع
۴۸۲	 مسلط شدن علمای ناصبی و طرفدار تجسیم بر امت
۴۸۳	 هشام بن عمار دمشقی
۴۸۵	 علی بن جهم: مستشار متوکل

فصل سیزدهم

۴۸۸	 امام هادی (ع) در دوران منتصر و مستعین و معتز
۴۸۸	 سه خلیفه در شش سال
۴۸۸	 متوکل و خلیفگان پس از وی دچار توفان می شوند
۴۹۱	 تسلط بردگان بر خلافت عباسیان
۴۹۴	 نسل های نخست ترک، هنوز ایمان حقیقی نداشتند
۴۹۷	 خلیفه منتصر

- ۵۰۳ آیا منتصر پدرش متوکل را کشت ؟
- ۵۰۵ منتصر از رهنمونی امام هادی علیه السلام بهره نجست
- ۵۰۷ منتصر به خطای پدرش گرفتار شد
- ۵۰۹ کشتن منتصر و نصب مستعین (احمد بن محمد بن معتصم)
- ۵۱۲ کشتن مستعین و نصب معتز (زبیر بن متوکل)
- ۵۱۴ کشته شدن معتز و به خلافت رسیدن مهتدی (محمد بن واثق)
- ۵۱۸ کشتن مهتدی و گماردن معتد (احمد بن متوکل)
- ۵۲۰ خبرهای امام هادی علیه السلام در دوران مستعین و معتز

فصل چهاردهم

- ۵۲۳ برخی از عجزات امام هادی علیه السلام
- ۵۲۳ امامان اهل بیت برترین اوصیای انبیا علیهم السلام
- ۵۲۴ یحیی بن زینب از عجزات امام سخن می گوید
- ۵۲۵ ۱- آشکار شدن آب در میان و سیراب شدن کاروان
- ۵۲۶ ۲- امام در تابستان از رقت بزل باران آگاهی داشت
- ۵۲۷ ۳- امام هادی علیه السلام چشم کودکی را شفا می دهد و بینایی او را باز می گرداند
- ۵۲۷ ۴- قبر بودن تمام بقاع زمین طبرستان و فرمایش امیرالمؤمنین
- ۵۳۰ نکته
- ۵۳۱ ۵- روایت دوم برای آشکار شدن آب و سیراب شدن کاروان
- ۵۳۳ ۶- آنچه برای فتح بن یزید جرجانی آشکار شد
- ۵۳۷ ۷- بغدادیان گفتند: بیت الله الحرام آمده است
- ۵۳۸ امام هادی علیه السلام به آنچه در دل او بود، پی برد و آنچه در دل او بود
- ۵۴۰ ۹- نصرانی کاتب و امام هادی علیه السلام
- ۵۴۳ ۱۰- طبیب نصرانی به دست امام هادی علیه السلام اسلام می آورد
- ۵۴۴ ۱۱- تصمیم گرفتن متوکل بر کشتن علی بن جعفر
- ۵۴۶ ۱۲- داستان زینب دروغگو
- ۵۴۸ ۱۳- بستان آس
- ۵۴۹ ۱۴- آشنایی امام به زبان ها
- ۵۵۰ ۱۵- ما در کاروان سرای بینوایان نیستیم
- ۵۵۰ ۱۶- برذون ابوهاشم جعفری
- ۵۵۱ ۱۷- متوکل از شعبده بازی یاری می جوید
- ۵۵۳ ۱۸- زبان پرندگان را به ما آموختند
- ۵۵۳ ۱۹- امام هادی علیه السلام از اجل خویش، خبر می دهد

فصل پانزدهم

۵۵۷.....	شخصیت‌هایی از شاگردان و اصحاب امام هادی علیه السلام
۵۵۷.....	روایت صدها روایت از امام هادی علیه السلام

فصل شانزدهم

۵۸۶.....	شهادت امام هادی علیه السلام
۵۸۶.....	شهادت او به دست معتز، و نه به دست معتمد
۵۹۰.....	مراسم تشییع جنازه امام
۵۹۴.....	چند نکته در آیه شهادت امام هادی علیه السلام و مراسم تشییع جنازه او
۵۹۹.....	دو شاعر از اصحاب امام هادی علیه السلام که در مرثیه او شعر گفته‌اند
۵۹۹.....	۱- ابوالفتح منبجی طهری
۶۰۰.....	۲- محمد بن اسماعیل بن صالح صیمری

فصل هفدهم

۶۰۳.....	مژده امام هادی علیه السلام به نوه‌اش امام مهدی علیه السلام
۶۰۳.....	نقض امام هادی علیه السلام بر امامت فرزندش حسن عسکری علیه السلام
۶۰۶.....	مژده امام هادی علیه السلام به نوه‌اش مهدی موعود علیه السلام
۶۰۷.....	فرزندان امام هادی علیه السلام
۶۰۹.....	محمد بن امام هادی علیه السلام ، معروف به سید مرتضی
۶۱۰.....	حسین بن امام هادی علیه السلام
۶۱۱.....	جعفر کذاب
۶۱۸.....	نکته پایانی

پیشگفتار

سپاس از آن خداوند، پروردگار جهانیان است و برترین درود و کامل ترین سلام بر سرور و پیامبر ما محمد و خاندان پاک و پاکیزه او.

مگر می شود کودک، پیامبر خدا! این حادثه زمانی رخ داد که مریم کودکش را می آورد و به همین دلیل، زنان و مردان بنی اسرائیل در برابرش به پا خاستند و او را متهم و سرزنش کردند: «فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نَحْبِئُ مَنْ كَانَ نَبِيُّ الْمَهْدِ صَبِيًّا»؛ «[مریم] به سوی [عیسی] اشاره کرد. گفتند: چگونه با کسی که در گهواره است، سخن بگوییم؟ [کودک] گفت: منم بنده خدا، به من کتاب عطا کرده و مرا پیامبر قرار داد است». خداوند آن کودک را به زبان آورد و او با زبانی گویا و بیانی رسا سخن گفت و به همین دلیل، تهمت زندگان مات و مبهوت شدند! اندکی پس از عیسی، خداوند کودک دیگری - یحیی - یعنی یحیی بن زکریا را پیامبر قرار داد.

پیش از عیسی و یحیی (علیهم السلام) خداوند سلیمان را پس از پدرش داود (علیه السلام) پیامبر و فرمانروا قرار داد، در حالی که او ده ساله بود! «فَفَقَّهُمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكَلَّامَاتِنَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَسَخْنَاهَا مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالِ يُسَبِّحُنَ وَالطَّيْرُ وَكُنَّا فَاعِلِينَ»؛ «پس آن [داوری] را به سلیمان فهماندیم و به هر یک حکمت و دانش عطا کردیم».

۱. مریم (۱۹): ۲۹.

۲. انبیاء (۲۱): ۷۹.

آنگاه این حادثه در عترت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله رخ داد. محمد جواد، فرزند امام رضا علیه السلام هنگامی که کودک بود، نشانه‌های امامت از او آشکار گردید و به همین دلیل، مأمون به وی ایمان آورد و توسط شخصیت و دانش او با عباسیان و فقیهان دربار خلافت، به مبارزه پرداخت و به آنان گفت: «وای بر شما، این خاندان خالی از این اخلاق‌ها [ادعای دروغین] است! آیا نمی‌دانید که رسول خدا با حسن و حسین بیعت کرد، در حالی که آن دو، کودک بودند و به مرحله بلوغ نرسیده بودند و جز با آن دو، با هیچ کودک بیعت نکرد! آیا نمی‌دانید که علی علیه السلام در حالی که ده ساله بود، به پیامبر ایمان آورد و خداوند و پیامبرش ایمان وی را از او پذیرفتند و پیامبر جز او، هیچ کودکی را به ایمان نخواند! آیا نمی‌دانید که این خاندان نسلی هستند که هریک از آنان از نسل دیگری است و آن حکمی که بر نخستین فرد آنان جاری می‌شود، بر آخرین فرد ایشان نیز جاری می‌گردد!»^۱

از این رو، امام جواد علیه السلام نخستین امام از اهل بیت علیهم السلام بود که مسئولیت امامت را در هفت سالگی بردوش گرفت. اما امام علی و امام حسن و امام حسین علیهم السلام در کودکی، امام بودند، با این تفاوت که آنان در سایه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به سر می‌بردند. پس از امام جواد علیه السلام فرزند او، امام هادی علیه السلام امامت را بر عهده گرفت، در حالی که او هم هفت ساله بود و به همین دلیل، آن بزرگوار دومین امام خردسال به شمار می‌رود. سومین امام خردسال، امام مهدی موعود علیه السلام است که هفده گام رحلت پدرش پنج ساله بود و به همین دلیل، او خردسال‌ترین امام محسوب می‌شود، لیکن به زودی بزرگ‌ترین امام از جهت اثرگذاری در زندگی خواهد بود. همان‌گونه که جد برگزیده‌اش خبر داد و فرمود: «يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطاً وَعَدْلًا بَعْدَ أَنْ مَلَأَتْ ظُلْماً وَجَوْرًا» و زمین را از عدل و داد آکنده می‌سازد، پس از آنکه از ظلم و ستم لبریز شده باشد».

این کتاب، در سیره امام علی الهادی علیه السلام، کودک معجزه و امام ربانی است و به زودی در سیره او این آیه را تصدیق خواهی کرد: «لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ»^۱.

قم، جمادی الاولی، سال ۱۴۳۴ هـ.

علی کورانی عاملی

www.ketab.ir